

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ

Grup Başkanlığı

Tarih : 16.03.2016

Sayı : 377

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Devletin denetimi dışında bulunan ekonomik faaliyetler olarak tanımlanan kayıtdışılığın ülkemizde önemli bir sorun olduğu bilinen bir gerçektir. Kayıtdışı ekonomi genellikle, enflasyon sorunu yaşayan, haksız ve spekülatif kazanç sağlamaya müsait, gelir dağılımı bozuk, vergi oranları yüksek, denetim yapıları zayıf olan ülkelerde ortaya çıkar.

Tasarruf oranının düşük buna karşılık faiz ve vergi oranlarının yüksek olduğu ülkemizde de kayıtdışılık sorunu yaşanmaktadır. Konuya ilişkin olarak yapılan araştırmalar Türkiye'de ekonomi içindeki kayıtdışılık oranının % 30 civarında olduğunu göstermektedir.

Kayıtdışılığın başta ekonomik olmak üzere sosyal ve siyasal pek çok olumsuz etkisi bulunmaktadır. Bu olumsuz etkilerin başında kayıtdışılığın kamu finansman dengesini olumsuz etkilemesi gelmektedir. Kamu harcamalarının finansmanında gelir üzerinden alınan vergilerin yetersiz kalması dolaylı vergilere ağırlık verilmesine yol açar. Avrupa Birliği ve OECD ülkelerinde ortalama % 30 civarında olan dolaylı vergilerin toplam vergi gelirleri içindeki payı Türkiye'de son yıllarda % 70'lere kadar yükselmiştir. Oysa dolaylı vergiler, hem zaten bozuk olan gelir dağılımını daha da bozmakta hem de vergi yükünün dengesiz biçimde dağılmasına neden olarak vergi verme isteğini azaltmakta ve kayıtdışı faaliyetlerin daha da genişlemesine neden olmaktadır. Kayıtdışılık bulaşıcı nitelikte olduğundan kayıt altına alınmayan her faaliyet, ilişkili olduğu diğer alanlarda da kayıtdışılığa yol açmakta ve ekonominin devletin kontrol ve denetiminden çıkmasına neden olmaktadır.

Kayıtdışılık piyasalarda haksız rekabet ortamının doğmasına ve belirli bir kesimin haksız kazanç elde etmesine yol açmaktadır. Kayıt altında çalışan firmalar, kayıtdışı faaliyetlere yönelen firmalara oranla daha yüksek maliyetlere katlanmak zorunda kalmakta ve böylece kayıt altında çalışan haksız rekabet mağduru işletmeler zamanla piyasadaki silinmektedir. Bu durum ise kurallara uymayan ve vergi vermeyenlerin hakim olduğu bir piyasa yapısını ortaya çıkarmaktadır.

Kayıtdışı faaliyetler kayıtdışı istihdama neden olmakta ve sosyal güvenlik kuruluşlarının finansal dengelerini de bozmaktadır. Kayıtdışı istihdam, prim ödeyenler ile emekli aylığı alanlar arasında ciddi orantısızlık ortaya çıkarmakta ve sosyal güvenlik kurumlarının bütçelerinde önemli açıklara yol açmaktadır.

Bütün bu olumsuz etkilerin sonucu olarak devletler gerek kamu açıklarının finansmanında gerekse kalkınma için ihtiyaç duyulan fonların temininde sorun yaşamakta ve nereden geldiğine bakmaksızın, karapara olarak tanımlanan yasadışı fonlar da dahil ülkeye her türlü kaynak girişine izin vermektedirler.

Karaparanın kaynağını, başta uyuşturucu ticareti ve silah kaçakçılığı olmak üzere yasadışı faaliyetler oluşturmaktadır. Bilindiği üzere dünyadaki uyuşturucu trafiğini önemli ölçüde terör örgütleri yönlendirmekte ve terör örgütleri büyük oranda uyuşturucu ticaretinden sağlanan suç gelirlerinden beslenerek güçlenmektedir. Böylece terör ve suç örgütlerinin ülkemiz dahil birçok ülkede siyasi alanda ve devlet kurumlarında etkin olabilmelerine olanak sağlanmış olmaktadır.

Diğer yandan 2002-2015 yılları arasında ülkemize yaklaşık 40 milyar dolar kaynağı belirsiz para girerken sadece 2015 yılında "kaynağı belirsiz" döviz girişleri 9,3 milyar dolara ulaşmıştır. Bu rakamlar ülkemizin ciddi bir kayıtdışılık ve karapara sorunu olduğunu, bunların yukarıda açıklanan sonuçlarıyla karşı karşıya olduğunu göstermektedir.

Tüm bu olumsuzlukların ortadan kaldırılması köklü ekonomik ve politik reformlarla mümkün olabileceğinden ülkemizdeki kayıtdışı ekonominin kayıt altına alınması ile fon girişlerinin kontrolünün sağlanması konusunda kapsamlı bir çalışma yapılmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, ülkemizdeki kayıtdışı ekonominin kayıt altına alınması ile fon girişlerinin kontrolünün sağlanması konularında yaşanan sorunlar ile bu sorunların çözümü için gerekli önlemlerin araştırılarak tespiti amacıyla Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 105 inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

Özgür ÖZEL
Manisa Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

